

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Május' 16-dikán, 1826.

Nagy Britania.

Folytatása a' Fábrikai munkások lármás nyughatlankodásának:

A' Párisi Csillag ezeket közli Londonból Április' 29-dikéről: — „Oránként újabb meg újabb tudósítások érkeznek Londonba Blackburnból és Mancheszterből, mellyeknek egyike kedvetlenebb a' másikánál. Már a' legszebb Lancashirei fábrikákat össze törték. Hogy ezen pezsgésnek véget vethessenek, rendkívül való módokon gyűjtik oda a' fegyveres sergeket, minthogy a' jelen lévő szempillantásban Mancheszterben több, mint 200 gyalog és 80 lovas katona.“

Más Londoni levelek szerint Ápr. 29-dikén estve fegyveres sergeknek kellett hajókra ülni, hogy a' Paddingtoni tsatornán evezzenek-el a' nyughatatlankodó vidékekre.

Az Ápr. 28-dikáig terjedő, Mancheszteri tudósítások szerint már 3000-re számlálták azokat a' gőz által mozgattatott maschinákat, mellyeket már addig a' nyughatatlankodók külömbkülömb helyeken össze törték volt. A' lármázókat az ő nagy számjok és az a' hirtelenség tették illy veszedelmessé. Mancheszter körül valami 40 mértföldnyi vidéken nagyon egymásra halmazódva laknak az emberek; p. o. Blackburnban 146 ezer ember lakik, Boltonban 52 ezer, Oldhamban 50 ezer, 's így tovább, 's ez az oka, hogy itt a' katonaság illy bajosan gátolhatja a' népnek özszetsoportozását.

A' Londoni ujságlevelek is nagyobbára mind ezekkel a' Lankashirei lármákkal vannak tele, a' Kurír is ír mind ezekről, 's ezeket a' környülállásokat hordja-fel a' többek közt: — Általjában vétetve valamennyire láttatnak ugyan tsendesülni a' lármás pezsgések: hanem különösen Blackburnban még ma is nagyon fenyegetődzők a' környülállások, de azonban úgy látszik, hogy a' nyughatatlankodók általjában vétetve is meg akarnak maradni feltett czélzásaik mellett, és am-bár már most nem követnek el olly nagy erőszakoskodásokat, mint eleintén: hanem ellenben azt a' félelmet terjesztették-el némelly újabb tudósítások, hogy a' pezsgés' ragadóságai távolabbi vidékekre is kiterjedni látszanak. Generális B y n g, kire ezen környülállások között ezen Kerület béli fő Kommandánság bízott, ide már megérkezett, 's fegyveresek is többek érkeztek-meg. De ez még se akadályoztathatta-meg azt, hogy a' Mancheszteri utzákon rakásonként lebzselő, munka nélkül lévő munkások, a' katonákat és Politziai embereket kövekkal ne hajgálják. Némelly Fábrikás-gazdák azon munkásaik között, kik eránt nagyobb bizodalommal viseltettek, puskákat osztottak-ki, hogy nékiek oltalmúl legyenek. Azokat a' lántsákat, mellyekkel a' mostani lármázóknak egy része felfegyverkezve van, még 1819-ben az akkori ugy nevezett Rádikálisok készítették volt, 's akkor kívánt hasznokat nem vehetvén, a' földbe ásták. Azt erőssíti a' Kurír, hogy éppen ezen Rádikálisok ipar-

akodnak illy nagyon a' magok czélzásaikkal megegyezőleg kormányozni 's gerjeszteni a' népnek pezsgését. —

Mikor ezen nép-pezsgés elkezdött, Liverpoolban már régtől fogva nem állott az őrző sereg egyéb katonaságból, tsak egy Strázsamesterből 's néhány közemberekből.

Az Országlószéknél még eddig ezek a' mozdulások fordultak elé ezen pezsgésekre nézve elővételendő eszközökre nézve:

Ápril. 29-dikén jó reggel Kabinéti Gyűlést tartott Gróf Liverpool, hogy ezen nyughatatlankodásokra nézve szükséges határozások tételődjenek. Jelen voltak a' Gyűlésben: Belső Minister Peel; a' Kintstár' Cancellarius; Herczeg Wellington; Harrowby; Mellville és a' többek. A' tanátskozás másfélóráig tartott, melly után a' Belső Minister egész estvig a' maga Cancelláriájában dolgozott. Az alatt a' Yorki Herczeg is beérkezett valami fogadási pályafuttatásnak megnézéséről, 's minekutánna palotájában keveset uzsonnázott volna, a' maga Cancelláriájába ment, hol a' Belső Minister Peel úr ő Királyi Herczegségénél megjelenvén, a' Kabinétban tartatott tanátskozásnak resultatumát ő K. Herczegsége' elibe terjesztette, melynek következésében egyebek között olly határozás tétellett, hogy a' K. Testőrző seregnak egy Bataliona Lankashire felé azonnal utnak indult; melly után a' Yorki Herczeg a' Királyhoz menvén ő Felségét a' Belső Ministerrel együtt meghatározott minden eszközöknek elővételéről tudósította, 's estvéli 10 óráig maradott ő Felségénél.

Már, mint az itt következő környüllállások mutatják, a' Ministerek a' Parlament' házaiban is tettek olly jóvallatokat, mellyekre mostanában és illy hamarsággal gondólhatóképpen tsak ezen lármás környüll-

állások adhatták az indító okot. — Így Május' 1-ső napján olly jóvallatot terjesztett Minister Canning az Alsó és Liverpool a' Felső Ház elibe, hogy először hatalmazza-meg a' Parlamentum a' Ministereket azon 250 vagy 500 ezer Quarter gabonának, melly az Országlószék' külömbkülömb élésházaiban azért hever, hogy a' Gabonát illető törvények miatt belső Consumtióra eddig nem volt szabad eladni, az eladásra mostanában szabadítsák-fel 's ez által a' gabonát tegyék oltsóbbá; másodsor, hogy arra is hatalmaztassék-meg az Országlószék, hogy mostantól kezdvén a' jövő Parlamentumnak öszszegyülekezéséig szabadithassa-fel a' Gabonának idegen Országokról való behozattatását, ha ezen lépésnek tétele a' környüllállásokra nézve szükségesnek találna ítéltetni. — Ezen két jóvallatokra nézve már most fontos vetekedések fognak tartatni minekelőtte a' mostani Parlamentum végképpen elosztatódna.

A' Londonból érkezett újabb tudósítások szerént, a' Mancheszteri pezsgések valamit tsendesülni kezdetek; magában a' városban egészen helyre állott a' tsendesség, tsak a' szomszéd vidékeken tsavarognak még némelly lármázó nép-tsoportok alá's-fel, de már most ezek se vetemednek olly nagy erőszaktételekre, mint eleintén; mint látszik a' Linéa Regementeknek nagy számmal lett oda sietése rájuk ijesztett.

A' Ministerek naponként tanátskozásokat tartanak ezen nép-pezsgéseket illető környüllállásokra nézve; 's a' Yorki Herczeg is, mint az Anglus sergek' Generálisimusa, gyakran megjelenik a' Belsőminister Cancelláriájában és dolgozik.

Az Országlószéktől az előkelőbb Fábrika-tulajdonosok is fegyvert és munitziót kapván, magokat olly állapotba helyhez-

tessék, hogy a' nyughatatlankodókat magok is vissza verhessék. Így példának okáért Vigánban a' Wood' fábrikája, melyben legalább 130 szövőszékek (osztováták) találtak, hat ágyukkal van körül vétetve 's az ablakaiba több mint 100 puskák rakattatva olly módon, hogy ha a' támadók megjelenének, azonnal tüzet adhassanak rájuk.

A' Blackburni támadások még Skotziában is nagyon figyelmetessé tették vala a' közönséget: de a' tsendesség ott még eddig tsakugyan meg nem háborított.

A' Parlamentum' egész eloszlattatásának Május' 25 és 29 napjai között meg kellett volna történni: hanem, mint hallik, ez is elhalasztatott a' Manufaktúrák népnek pezsgése miatt, annak meggondolásából, hogy mivel az egész Országbeli Képviselek' választatása külömben is lármásan szokott véghez menni, a' mostani pezsgés miatt még rosszabb kimenetelei lehetnének.

Május' 2-dikán közönséges gyűlés tartott a' Londoni Polgármesternél vagy Lord Májornál, melyben adományi aláírások tartattak a' Lankashirei kenyérnélkül lévő dolgozó szegénységnek felsegíttetésére. Számos nagy ajánlások tétettek. A' Király 2000 font Sterlingről tétetett ajánlást; Lord Stofford 1000, a' birodalom' Cancellarius 200, Canning úr 100, Peel úr 300, Rothschild úr 500, Gróf Liverpool 200, Lord Harrowby is 200 font Sterlingeget ígértek.

Francia Ország.

A' Pairkamara Május' 1-ső napján nagy Követséget nevezett-ki a' Királyhoz, hogy azon két nevezetes Czerimoniákon jelen legyen, mellyek, Párisban azon hónap' 3-dikán tartattak, 's a' mellyeken a' Király és Familiája buzgó megalázódással 's lelki

töredelemmel megjelentek. Egyike ezen Czerimoniáknak a' XVI-dik Lajos emlékeztető és a' Thüillera és Elyseumi mezők között lévő piatzon építettődő Szobra' talpkövének az ő megölettetése' helyére való letéttetése, másik a' Jubilaeumi negyedik és utolsó szent Proczessió vala. Legszebb nap fényesítette a' két nagy és emlékezetes Czerimoniákat. Az emlékeztető Szobor' talpkövé a' Párisi Érsek szentelte-meg 's a' Király maga tette-le, melly mellett meg nem tartóztathatta magát a' keserves könyhullatástól. A' talpköven illy írás olvastatik:

Ludovico . Decimo . Sexto .

Regi . Christianissimo .

Impie . Necato .

Anno . 1793

Gallia . Moerens .

Posuit .

Regnante . Carolo X .

Anno . Jubilaei .

MDCCCXXVI .

Orosz Birodalom.

A' Császár, Császárné 's az egész Cs. Familia Apr. 27-dikén szent Úrivatsorával éltek a' Cs. palotában.

A' bódogult Császár' halotti kísézői között Taganrogtól fogva Petersburgig 12 Kozákok is rendeltetve voltak. Ezek közül hatan Kamara' Kozákjaivá nevezettek 's a' Császár és Császárné mellé rendeltettek szolgálatra; a' más hatok tisztekké nevezettek az ármádánál.

Bécs.

(Bétsben a' mult szombaton az a' nagy ujság lett vala közönségessé, hogy néhány hajók, mellyek több helyekről, úgy mint a' Pátrási öbölből, Cephalóniából, és Kalamóbol April. 25-dikén érkez-

)(*

tek a' Korfui kikötőhelybe, a' Görögökre nézve azt a' kedvetlen hírt hozták oda, hogy Messolongi vára azon hónapnak 22-dikén, vagy mások szerint 23-dikán az Ibrahim' kezire került volna. A' történet úgy beszéltetett elé, hogy kétség se látszana lenni felőlle. Azonközben ma, midőn mi ezt írjuk, kedd van, és mi még eddig semmi további tudósítást nem vetünk a' történetről. Minden nap várjuk, hogy megtudhassuk, miben van a' dolog.

Konstanczinápolyból olly szél kezdett lengedezni: hogy a' Porta sem az Orosz Udvar' kívánságairól a' régibb köteleseknek tellyes betöltetésekre, se az ott lévő Anglus Követnek Stratford Kanning úrnak a' Görögökre nézve való kívánságairól se akar semmit tudni, azt mondván, hogy elébb a' Szövetségeseit akarja megkérdezni. Nem olvassuk, hogy kik a' Szövetségesei).

(Hibák. — A' 38-dik számú M. Kurírban, 302. lap. 2. hasábon 8. sorban Áplus van Anglus helyett, azon alól 5-dik sorban pedig terek terek helyett).

Az Erdélyi Fels. K. Cancelláriánál sok esztendőktől fogva szolgált, 's már egy idő-ólta nyugodalomban élt Udvari Titoknok Kézdi-Almási Felszegi György Úr, folyó Május 7-dik napján, életének 86-dik esztendejében meghalt. Halálát az úgy nevezett idősségi fene okozta.

A' Magyar Kurír ez esztendőbéli 12-dik számú Ujságában tsak röviden tehette a' néhai Méltóságos Gróf Thorotzkó Szent Györgyi Thoroszkay Pál Úr Császári Királyi Kamarás és T. N. Thorda Vármegye Fő Ispánnya' haláláról való jelentés által a' maga szomorú kötelességét, mint hogy akkor a' boldogúlnak nagy méltó-

ságú tekintetéhez méltó tudósítást nem kaphatott, 's ugyan ezen tekintetből kéntelen volt akkor arra határozni magát, hogy majd a' temetés alkalmatosságával fogja megtenni tartozó mély tiszteletét, minekutánna arról elhunyt Grófnak sok érdeimeihez 's nagy tekintetben lévő 's közönségesen tiszteltetett Úri házához méltó tudósítást vehet: mellyet már meg is nyervén itt közli azt mély tisztelettel:

Thorotzkó 1. Ápr. 26-kán. Néhai Méltos Gróf Thorotzkó Szent Györgyi Thorotzkay Pál Úr Cs. K. Kamarás és T. N. Thorda Vármegye Fő Ispánnya' utolsó halotti tiszteletének megadattatása e' hónap' 9-dikén ment véghez Ó-Thorda városában az Ev. Reformátusok nagy templomában, nagy méltóságú megszomodott Kedveseinek rendelkezések szerint az ő eránta viseltetett szeretettjeknek 's tiszteletjeknek kimutatásául.

A' templom' belső készületei között leginkább magára vonta a' felgyülekezett fényes közönség' figyelmét az a' fekete piramis, melly a' templom' közepében ezen két oldal írásokkal készítettett és ékesített vala fel, 's a' mellyben találtató megvalosztott kifejezések által, annak, ki ezen tisztelet-tételeknek tárgya vala, az őtet legközelébről karakterizált virtusai, lelki tulajdonságai szépen ki valának fejeztetve:

Ezen végső és szomorú Tisztesség tételre határozottatott Templomnak gyászos, és egy illy nagy méltóság tekintetéhez illett költséges főbb készülete volt a' Templom közepén ezen két oldal Irással emeltetett, és ékesítettett fekete Piramis: —

1., A'
jó ember
Temetése
tsak egy szép
nap' le menése. —
Áldott
Emlékezete!!

2., A'
Vallást
Hazáját
és
Házát
szeretett
Férjfiunak. —

Az ezen tisztelet-tételre megjelent Úri Mlgos Keservesek zokogása — a' Nemes Thorda Vármegyei Uj Administrátor Nalá-tzi Mlgos Nalá-tzi József Cs. K. Kamarás Úr mint egyik közletről való Atyafi és Keserve's vezérlése alatt ezen szomorú Cere-moniához alkalmaztatott Nemzeti öltözet-ben bé érkezett Tktes Vármegyei Tisztség-nek, és Nemes Városi Magistratusnak fájdalommal, és tisztelettel tellyes ábrázatja — ezen egy más után folyó Jelenéseknek látása, 's a' N. Enyedi Evang. Református Tanuló Ifjaknak érzékenyítő Hármoniai énekléseknek hallása által a' tolyongó Ha-lotti gyülekezetnek ellágyult Szívekből szár-mozott könnyhullatásai már elég Bizony-sági valának egy Közszeretetet érdemlett Férjfiu elvesztésének — 's a' Közszo-moruság tsak nem tūrhetetlennek tetszik va-la, — midőn ugyan az Erdélyi Evang. Reformátusok' Nagy Oratora, a' N. Enyedi Ns Collegiumban Urfalis és Patriae Histo-riát, Politicat etc. tanító Ord. Professor T. T. Hegedüs Sámuel Úr szokott méltóságával, és már előre mindent ígérő tisztes ábrázatjával, annyival inkább es-méretes ékesen Szollásával a' szomorú Ha-lotti gyülekezet' figyelmét egyszerre magá-ra voná; ki is a' velle együtt ezen végső Tisztelet tételre meg híva volt ugyan a' N. Enyedi Reformátusok nagy Oskolájában Theológiát, és Eccl. Historiát tanító Pro-fessor T. T. Tompa János Úr hirtelen közben jött terhes betegsége miatt egyedül el mondott Tanusággal tellyes, és vigasz-taló Beszédében az egyenességet és igazságot szerető Ember minden-kori Békeességéről a' többször em-lített néhai Mlgos Gróf Úr Erdemeit, — mellyeket szerzett gyenge Ifjuságában el kezdett és hasznosan folytatott Közszo-lgálatjai által, u. m. elsőben, az Erdély Nagy Fejedelemségbéli Felséges Kir. Fő Igazga-tó Tanáts által réája bízott több rendbé-li nevezetes Commissiókban, mellyeknek

többszöire Előll Ülője volt — azután a' Ns aranyos Szék, successive 1815-től fogva Nemes Thorda Vármegye bölts Kormányo-zásával, nem külömben a' N. Enyedi Ns Reformatus Tractusban, és Collegiumban 20 esztendőig, és így mint egy ártatlan Keresztényre csendes meg nyugovással jött halála órájáig hasznosan, és az utolsó 12 esztendők alatt Testére nézve naponként nevedett egésségtelensége mellett is pél-dás Észbéli erővel és energiával folytatott Fő Curatori Hivatalával, — továbbá Személlyes Characterét, mellynek Fő és ki tetsző vonásai voltak mind azon szép tulajdonságok, mellyeket az Uralkodó Fel-ség, az Haza, egy Háznép, és az egész emberiség egy ilyen méltóságtól várhat hogy magát meg elégedettnek tarthassa, — halhatatlanná tette. — Nyugod-janak 50 igen hamar el tölt eszteig tar-tott betses életének f. e. Jan. 20-kán bé végzése után porai tsendesen! 's adjon a' mindenható Kitsiny Hazánkban sok ilyen Felebaráti Szeretettel, egyenességgel, és vallásos jó érzéssel tellyes Férjfiakat!

*A' pénzfolyamat Május' 13-dikán;
közép árr:*

A' Státus' 5 p. Centes Obligátzióji 87 7/16
Az 1820-béli sorsosok, 127 1/2
Az 1821-béli hasonlók, 111 1/4
Béts városa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligá-tzióji, 43 forint. keltek, mind C. ben.
A' Bankó Aktziák keltek 1028 1/5 forinton
Conv. Pénzben.

Magyar Ország.

A' Kerületi Ülések, így beszéll a' Po-sonyi Ujság Máj. 12-dikén, minden na-pokon folytattatnak egyedül az adózási tárgyakra nézve.

Posonyban minden nap esik az eső; 8-dikben már jég is esett, tett is valami kevés kárt, már a' dörgés is kezdte magát hallatni, de nem nagyon: 10-dikben is tett de csak egy zúgást. A' levegő azonközben ezen esőzések alatt is olly kellemetes meleg, hogy (Május' 12-dikén!) már tüteni is megszűntünk a' szobákat. (Bétsben olly kedvetlen hideg szeles Pünkösdi napokra nem emlékezünk, mint a' tegnapi és tegnapelőtti napok valának).

Írják továbbá Posonyból, hogy ott a' Dunán le szállították azon új találmány szerént öntetett ágyukat, mellyek a' golyóbisokat sokkal tovább viszik, mind az eddig való módok; 's mint hogy Béts körül nem találtatik olly nagy kiterjedésű térség, hol ezekkel a' próbákat egész bátorsággal lehetett volna tenni, azért a' Ketskeméthyi pusztákra vitették próbatételre.

Szigetről Apr. 28-kán. Szlatinán Mármarosban Szigethez $3/4$ órányira, Ludovika nevű 43 öles mélységű só-aknának legalsó ágában Mártz. 18-kán f. e. két sóvágó dolgozván a' tiszta só között egy arasznyi szélességű gyantás föld-érre akadtak, 's a' midőn ezen érhez a' gyertya világával közelebb értek, lobbanás történt, a' mellyet tsendes láng követett. A' sóvágók megijedvén az akna Praefectusának hírt adtak, a' ki azonnal le ereszkedvén, az égő helyen a' sót 18 hüvelknyire tovább vágatta; észre vévén pedig, hogy a' láng nagyobbodik, ezen ágban a' dolgozást eltiltotta, a' lángot égni hagyván. Ezen égő levegő, a' só, és a' földes ér között lévő, mintegy 4 linea vastagságú, és 1 lábnyi hosszúságú hasadékon tódul ki; a' midőn ég, füstje fekete korommal lepi meg a' só falakat, szaga nints, minden éghető szert meggyújt, és az aknáknak

azon ágát, a' mellyben ég, szépen világosítja, fuvás által könnyen elalszik, és, ha egy kevés ideig így marad, már nagyobb távulságra is fellobban a' gyertya világától, azért nem is akarják a' lángot eloltani, nehogy ezen éghető levegővel megtelvén az egész akna, mind embereknek, mind pedig az aknának veszedelmével egyszerre lobbanna fel. Egy darabig csak a' hasadáson égett: de most már reá egy tső tsináltatott, a' melynek egy vége az egész hasadáson ki jövő levegőt felfogja; más vége pedig kisebb helyen ugyan: de nagyobb mértékben lángolva botsátja ki felé, és még most is ég, t. i. Aprilis 28-kán, ha pedig a' származtató ok, a' hegy üregében (a' mit tudni nem lehet) nagy, úgy esztendőlig is éghet, és a' természet kedvelőket: de mást is, kivált a' ki sóaknában még nem volt, ezután is gyönyörködve fogja mulatni, mint természeti Gázvilágosítás. —

Pest környékén Májerffy testvérek, Jó'sef, a' ki 1824-dikben meghalt, és Ferencz, a' ki most is nagy gazdaságát szerentsésen kormányozza, követésre méltó példát adtak az okos, és helyes iparkodással egybe kaptsolt gazdálkodásban: amaz ugyan Gödön; emez Sz. Lőrinczen. Hasonló igyekezetet mutat Károly is, a' ki már Pesten újjabb mód szerént hasznos Masinákkal jeles serházat készített fel: most pedig Budán olly bornak való edényt állítottatott öszve, melly újságára nézve a' Hazának figyelmét megérdemli. Ugyan is tapasztalván, hogy a' fa hordók rövid idő alatt megromlanak, és különben is a' levegőnek nagy befolyása alá vannak vettelve, hogy állandóságot és bátorságot szerezhessen, veres márványból készítettett öt száz akó borra való edényt, olly módon, hogy annak seneke egyenes, és lapos: dongái pedig fél karikára hosszában vannak alkotva, és különös ragasz-

tó által összevarrasztva. Így Májerfy Károly Úr meghaladta a' Rómaiaknak bor tartó tserép edényeit, és azoknak gondolatját is fellül-haladta, kik a' borokat kőből rakott gödrökbe töltetni tanátsolják; mert az ő edénnye díszesebb, és, egyféle oldalakból állván, a' bor tartásra sokkal alkalmasabb. Ezen nevezetes edényt Aprili Jó'sef nevű kőfaragó készítette Süttön, és Május 3-kán felállította Budán a' Tábánban Májerfy Úrnak házában. Megjegyzést érdemel, hogy ezen abrontstalan edény, nem kerül többbe, mint más öt száz akós fa hordó. Ezen fél Cylinder hordónak hossza 7 láb, Fél diameterje 9 láb, akonája 2 láb hosszúságú.

Nevezetes megjegyzés.

Kőrösinek még életben létét tárgyazó tudósítása által, méltóképpen felelevenítette a' Tudományos Gyűjtemény, eme nagyra született férjfiu' minden barátjaiban az öröm-érzést, három írásokat bocsátván köz kézre, mellyekből annak kellene következni: hogy Kőrösi még él.

Mint hogy Kőrösinek elenyészéséről annak idejében, ugyan a' Tudományos Gyűjteményből a' M. Kurír is kiadott volt némelly Czikkelyeket, a' dolgok' rendje kívánja már most, hogy röviden ő is megemlittse azon írásokat, mellyeken a' mi Kőrösit illető Örvendezésünk fundáltatik.

Egyike ezen írásoknak a' Persa Udvarnál lévő Követségi Ágenshez Willoch Úrhoz az ő testvérétől Bombaybol írott levél. Második Willock Úrnak a' Persiai Udvarnál lévő Ánglus Követségi Ágensnek a' Konstanczinápolyban lévő Ánglus Konzulhoz Cartwright Úrhoz küldött tudósítása, melyben olly kérelemmel küldötte hozzá a' testvérétől Bombaybol vett levelet, hogy közölje Báró Ottenfels Úrral a' Konstanczinápolyi Cs. K. Internuntziussal.

Harmadik a' Báró Ottenfels Úr levele Meternich Ő Hercezségéhez, olly kérelemmel, hogy a' Kőrösi megtaláltatását tárgyazó, Bombaybol érkezett leveleket a' Magyar Országi Fels. Királyi Udvari Cancelláriával közölje, hogy ez azt a' Kőrösi familiájának tudtára adatni méltóztassék.

Innét minden láthatja, hogy a' Kőrösi megtaláltatását illető erősségnek alapja ezen írások között egyedül az a' levél, a' melly Bombaybol a' Willock Úr testvérétől Persiába az Ánglus Követséghez érkezett. Ezt tehát mi is ide tenni köteleztetünk, úgy, mint a' Tudományos Gyűjteményben az Ánglusból lefordítatva találtatik, mint itt következik: „

„Khorim Derrech. Julius' 12-kén 1825-ben.

„Az Austriai Internunciussal, köszönetésem mellett, közlöm ezt a' következő tudósítást, mellyet a' testvérem Bombaybol írt Mártzius' 20-dik napján, a' melly nékem nagy reménységet nyújt, hogy nem sokára újra meglátjuk Persiában azt a' nevezetes, figyelemre méltó és fáradhatatlan Erdélyi Utazót, Kőrösi Sándort. — A' midőn Morcroft Úr a' Himaláya' bértzein Sabatooban volt 1824-ben, December' 10-dikén egy bizonyos Korusani Czoma Sándorral találkozott (he met a certa in Alexander Czomade Korusan), a' ki Nemzetére Magyar, 's sok nevezetes Német országi fő iskolákban (Colleges) tanult 's abban az időben szándéka volt elutazni, hogy a' Lámától tanuljon (to obtain Information of the great Lama). Ő már akkor megjárta volt Bucharát, 's a' mikor elvált Morcrofttól, Tibetbe ment. A' neveknek hasonlatossága előre nagyon megdöbbenett, de tartok tőle, hogy az nem a' mi Barátunk. Morcroft azt írja, hogy az egyszerű és nagy tudományú (erudition) ember volt, a' mi, a' mi Kőrösinek tulajdon caractere.

„Ezek a' környüllások, és még inkább különösen a' fen leírt személynek tulajdonságai és maga viselete olly tökéletesen megfelelnek a' mi elveszett Barátunknak, hogy azt kell hinnem, hogy az ő maga.“

Az itt következő Jegyzés az alól nevezett, Enyedi nagy Tudományú Professor Uraké:

Jegyzés. Az Anglus Tudósító annak a' Magyar Utazónak nevét, a' kivel találkozott Morcroft Úr, így írja: Czoma de Korusan. — A' ki ezt olvassa, kétségsbe hozhatná, valljon Kőrösi volt-e az, vagy pedig más? de ezt a' homályt könnyű elűzni; mert Kőrösinek törzsök nemzetségi neve Csoma; hanem inkább volt szokásban tanuló korában születése' helyéről felvett neve, mellyet azután is megtartott. Ugyan is ő Háromszéken, Orbai Székben fekvő faluban Kőrösön született, 's ittlaknak most is az ő Attyafijai, a' kiket Csomáknak hívnak; innen az ő valóságos neve Kőrösi Csoma Sándor, 's meglehet, hogy így nevezte magát Morcroft Úr előtt, a' ki azonban a' magyar hangokat nem tudván jól kiejteni 's megtartani, azokat úgy elváltoztatta, a' mint feljebb előadott. Ezen kívül Morcroft Úrnak leírásából is megismerte Willock Úr azon Magyar nemzetből való Utazót Kőrösinek lenni. Útja is, a' mellyen ment, arra mutat, hogy neki kellett lennie.

Az eddig vett, részszerint fenemlített tudósításokból bizonyosan ugyan nem tudhatni, de gyanítani lehet, hogy a' mi Utazónk Ásiában, Bucharában vagy másutt valahol utasítást kapott, hogy napkeletre tovább Tibetbe, a' Mógol és Sinai Birodalomba menvén, vagy oda közelítvén, ottan bizonyosabb nyomokra, utasításokra fog találni, feltett tzielja elérésére. Úgy

is a' Dalai Láma lakhelyében népes tanuló műhely, 's számos kéziratok' gyűjteménye találtatik, és oda Ásiából több, távolabb lévő helyekről is mennek 's gyűlnek a' tanulók vagy utazók.

Mind ezekből megtetszik, hogy a' Himalája' bértzein az Anglus Tiszttel találkozott Erdélyi Magyar Utazó valósággal a' mi Kőrösink.

Vagyon tehát reménységünk, hogy fáradhatatlan Hazánkfiya Kőrösink, a' ki nek utazásában minden jól érző Magyar, 's a' Tudományokat és Nemzetek' eredetének kivilágosodását kívánók buzgó szível részt vesznek, még valaha — 's talám nem sokára — vissza jönni látjuk, és hazafiúi buzgósággal ölelhetjük, fogadhatjuk.

Kováts Jósef.

Baritz János.

(De hát ugyan Uraim, hogyan tehesük azt fel mind ezek mellett is, hogy Kőrösi egy illy jó alkalmatosságot a' nélkül elmulasztott volna, hogy valakihez maga felől valamit írjon? vagy legalább a' nevit jól leírva ezen Anglus katonatisztnek általam adta volna, hogy, ha jártában keltiben valahol kérdezni találják, mondhassa, hogy ő ezen embert látta. — Valyon nem meg lehet-e a' tévedést úgy is magyarázni, hogy az Anglus katonatiszt Bombayba érkezvén, ott kérdezték tőle, hogy nem találkozott-e valami ilyen formájú, ilyen nevű, ilyen maga alkalmaztatású emberrel, 's ő, mint hogy bizonyosan sok féle emberrel találkozott, valami illy forma nevű és ábrázatú ember is juthatott eszibe. De végre, hogyan hozhassunk mi valamelly bizonyos valóságot ki egy tudósításból, melyben a' tudósító maga e'képpen szoll: de tartok tőle, hogy az nem a' mi Barátunk. M.K.)